

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Opera enim illorum sequuntur illos. Sectio V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

In hac vita
hanc spem
da requiritur.

Hebr. 4. 9.

Origen.

vita, sed in alia. siquidem spiritus amodo, id est, à tempore mortis dicit requieturos esse sanctos à laboribus suis, quo significatur labores vsque ad finem vite duraturos, & requiem ab ipsa morte, non ante expectandam esse. Quam ob causam Apostolus ad Hebr. 4. gloriam sabbatismum appellat: presentem verò vitam sex illis diebus similem dicit, quibus Deus fabricatus est mundum. Itaque, inquit, relinquitur sabbatismus populo Dei, qui enim ingressus est in requiem eius, (id est Dei) etiam ipse requiescit ab operibus suis, (id est, à laboribus huius vite) sicut à suis Deus. Id quod eleganter expendit Origen. hom. 23. super Num. additque hom. 3. super Psal. 36. similitudinem ductam à filiis Israel colligentibus manna. Sicut, inquit, in deserto sex diebus colligebant manna, in sexto autem die non unius diei victum, sed quantum sufficeret in crassinum colligebant, & unusquisque comedeat in die sabbati, quæ collegerat in die sexta: ita etiam nunc velut sexta quaedam dies putandus est Dominus nostri aduentus, & tempus, atque ideo dum sumus in die sexta colligamus manna dupliciter, ut sufficerent nobis possit, dum aduenerit vera sabbati obseruatio.

III. De hac requie loquitur Regius vates Psal. 114. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requiescet in monte sancto tuo: & Psal. 114. Convertere anima mea in requiem tuam: & Iob. 36. Requies mens tua erit plena pinguedine. Eodem mysterio tempus huius vite appellatur dies mercenarij Iob. 7. Militia est vita hominis super terram, & sicut dies mercenarij dies eius. Sicut seruus desiderat umbram, & sicut mercenarius preestolatur finem operis sui: sic & ego habui menses vacuos, & noctes laboriosas enumerans mihi. Cuius similitudinis multæ rationes afferri possunt: prima est D. Greg. lib. 8. Mor. c. 7. Seruum, inquit, desiderare umbram est post tentationis aestum sudoremque operis aeterni refrigerij requiem querere: quam umbram desiderabat seruus ille, qui dicebat. Sitiuit anima mea ad Deum fontem viuum quando veniam, & apparebo ante faciem Dei: Et quasi à labore agris aestum refugiens, & ad obtinendam requiem umbraculum querens iterum dicit: Ingrediar locum tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei. Secunda est eiusdem. Mercenarius, inquit, cum facienda opera conspiciat, mentem protinus ex longinquitate, & pondere laboris addicit: cum verò lacescentem animum ad considerandum operis premium reuocat, mox vigorem animi ad exercitium laboris reformat, & quod graue perpendit ex opere, leue estimat ex remuneratione. Sic electi dum mundi huius aduersa patiuntur, grauia esse, quibus exercentur, pensant: sed cum mentis oculum ad aeterna patria considerationem tendunt, ex comparatione premij, quam sit leue, quod patiuntur, inneniunt. Tertia illa afferri potest: quia sicut mercenarius sollicitè curat, ne vacuus ab opere dies transeat, cum ex labore viuat: ita iustus, cum viuat ex operibus, attentè pensat, ne sibi dies aliquis sine labore, & merito dilabatur.

Psal. 114. 1.

Psal. 114. 7.

Iob. 36. 16.

Iob. 7. 2.

Præfens vita

cur dies mer-

cenarij ap-

pelletur.

Prima ratio.

D. Gregor.

Psal. 41. 3.

Secunda.

Mercis leuè

reddis labo-

rem.

Tertia.

Opera enim illorum sequuntur illos.

SECTIO V.

i. **R**ationem, cur iusti post mortem à laboribus requiescant, cam tradit Ioannes, qui scilicet opera eorum sequuntur illos. sequi hoc loco idè est, quod comitari, vt aiunt D. Ambr. & Primas. perspicuumque est ex ipso textu Græco: ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν: est autem ἀκολουθεῖν proprium famulorū, qui Dominū ponè sequuntur. Nec verò Græcè est, sequuntur illos, sed sequuntur, seu comitantur eū illi: vt indicetur opera non longè, sed proximè sequi dominos. Significat ergo Ioannes, seu spiritus Ioāni, opera bona esse quasi famulos, qui post mortē iustos tanquam suos dominos comitantur, & subsequuntur: & que admodum quantum quisque diues sit, ac nobilis, ex famulorū tum numero, tum ornatu cognoscitur.

D. Ambr.

Primas.

Opera bona

quasi famu-

li iustos se-

quuntur post

mortem.

scitur: ita sanctorum nobilitatem, & affluentiam meritorum ex operum bonorum multitudinem, & prestantiam post mortem intelligi. Ponuntur autem hoc loco opera, quemadmodum annotarunt D. Ansel. Rich. Ansb. & Haymo, pro mercede operum, ut sit sensus: *Opera enim illorum sequuntur illos; id est, merces operum suorum, iuxta illud Hierem. 31. Quiescat vox tua aploratu, & oculi tui a lacrymis, quia est merces operum tuorum, ait Dominus.*

D. Anselm.
Richard.
Ansb. & Haymo.
Hier. 31. 16.

Verum pro illustriori huius rei cognitione obseruandum est primo, opera iustorum comitari eos ante tribunal Dei, appareturque iustos ante Deum stipatos suis operibus quasi famulis: hi enim famuli dumtaxat post mortem dominum suum comitantur: atque a deo curandum esse, ut hi famuli boni sint, nobiles, elegantique forma, hoc est, ut bona opera sint preclara, & illustria, ut ante Regem gloria cum pulcherrimo operum comitatu apparere quis possit: *Opera enim illorum sequuntur illos, hoc est, ut ait Hugo Card. sicut familia Dominum. Cum igitur opera nos sequantur, enitendum summo studio est, ut huiusmodi famulos pulcherrimo virtutum omnium ornatu vestiamus, quod pro dignitate nos in summa illa curia comitentur, ac decorent. Esse enim opera aliqua pingua, & pulchra, alia exilia, & deformia docet D. Ambr. lib. 2. de Cain, & Abel, c. 5. expendens quomodo Abel de primogenitis, & adipibus obtulerit: affertque illud Psalm. 19. sacrificium tuum pingue fiat: & illud Psalm. 62. sicut adipe, & pinguedine repleatur anima mea: docetque significari acceptabile esse illud sacrificium, quod pingue, quod nitidum, & quoddam pabulo fidei; ac deuotionis saginatum est.*

Preclara in hoc seculo paranda opera ut nos decoret in futuro.
Hugo Card.
D. Ambr.
Psalm. 19. 4. & 62. 6.

Secundo, eos opera bona sequuntur post mortem, qui dum viuunt, eadem opera sequuntur. Nam quod iustus sequatur tanquam famulus ipsa opera bona, palam est ex 1. ad Tim. 5. *vidua eligatur non minus ex aginta annorum, qua fuerit unus viri uxor, in operibus bonis testimonium habens, si filios educauerit, si hospitio recepit, si sanctorum pedes lauit, si tribulationem patientibus ministrauerit, si omne opus bonum subsequuta est: quod loco est idem uerbu $\alpha\lambda\omicron\lambda\omicron\delta\epsilon\iota\gamma$ quod diximus proprium esse famulorum. Igitur qui dum uiuit, bona opera tanquam famulus subsequitur, ut apprehendat, ut honoret eiusmodi opera, eum post mortem bona opera etiam sequuntur, ut famuli quasi uice honorariam rependendo. Sicut enim modo iusticiam bona opera exerceant, ea censentur quodammodo honorare, & magni esse facienda omnibus ostenderet eita eadem bona opera eosdem iustos post mortem honorabant.*

Qui dum uiuit bona subsequitur opera, eum rade sequuntur post mortem.

Tertio, sequi hoc loco idem est, atque laudare, & fructum glorie afferre. Sic enim interpretatur D. Bernardi sermone secundo in festo omnium Sanctorum.

III.
D. Bernardi

Opera, inquit, illorum sequuntur illos: ad quid sequuntur, nisi ut laudent eos in portis? ad quid sequuntur, nisi ut multiplicentur, a fructu eorum, & accipientes de fructu manuum suarum agnoscantur uirtuti, quos ex propheticis testimonio, cum reedificabuntur muri Hierusalem, super altaria Domini nouimus imponendos. Quarto, Querat aliquis, cur opera dicantur sequi post mortem, si iam ante in vita precesserunt, ad Deum que ipsam peruenierunt, ut patet A. & 10. ubi ad Cornelium dicitur: Eleemosyna tua commemorata sunt in conspectu Dei. Respondemus precedere merito, sequi premio: unde Eccl. 11. dicitur, Mitte panem tuum in transientes aquas, quia post multa tempora inuenies illum: ubi est sermo de elemosyna, ut alias diximus. Et Christus eodem spectauit Luc. 16. Facite uobis amicos de mammona iniquitatis, ut cum defeceritis, recipiant uos in aeterna tabernacula. Quibus uerbis significatur fructum elemosynarum in pauperes in caelo reponi, & quodammodo pauperes precedere, ut eos, qui sibi optulerunt in hac uita, cum obierint, in caelo recipiant.

Opera bona iustos procedunt merito, sequuntur premio.
A. & 10. 37.
Eccl. 11. 7.
Luc. 16. 6.

V. Porro non solum bona opera sequuntur, & præeunt: sed etiam peccata, quem-
 1. Tim. 3. 24. admodum dicitur. ad Tim. 5. Quorundam hominum peccata manifesta sunt præcedentia ad iu-
 D. Ambrosii. diciū: quosdam autē & subsequuntur. Quæ locū sit exponit D. Ambrosius in Apologia David,
 c. 6. Omnia nostra, inquit, quasi in tritina ponderantur, si bona igitur facta peccata præponde-
 rant, præcedunt ad iudicium, vergent enim peccata quasi in profundū, quia manifesta sunt vel pen-
 dere, atq; acerbitate, vel multitudine. Quosdam autem etiam subsecuntur: hoc est, eos, qui se egerint
 Peccata se- sobriè, sed fragilitate conditionis dederunt etiā aliquando errori locū, bonafacta præcedunt, ma-
 quuntur iu- la sequuntur. Ergo iniustos sequuntur peccata, non præeunt: iniustos præcedunt peccata: si quæ autē
 stros, præcedū recte facta sunt, sequuntur quasi quodam præiudicio peccatorum præeuntium prægrava-
 iniustos. ta. Hæc D. Ambrosius, quæ maximè ad institutum pertinent, quamquam
 sensus Pauli longè alius sit, scilicet quorundam hominum peccata manifesta esse
 etiam ante ipsum iudicium. Itaque per manifestam, & publicam notitiam præce-
 dere iudicium, quoniam absque iudicio, & discussione manifesta per se sunt. Ve-
 runtamen alia quoque esse occulta, quæ ut manifestentur, & punientur, iudicium
 & discussionem expectant, & ita iudicium ipsum subsequuntur. Etenim Paulus
 Timotheum his verbis circa criminum inquisitionem, & punitionem instruit.
 Sed potest etiam locus ad iudicium Diuinum referri, quemadmodum retulit D.
 Ambr. ut scilicet opera publica præcedant iudicium, occulta subsequantur: quia
 illa cum manifesta sint, iam intelligitur, quæ remuneratione compensanda sunt:
 hæc autem cum sint occulta, expectant adhuc Diuinum iudicium, vt eorum siue
 probitas, siue malitia omnibus pateat.

Qua opera
 præcedant,
 quæ expectent
 iudicium.

VI. Quintò, Colligimus, quo loco habenda sint omnia temporalia, in quibus no-
 bilitas, opes, potentia, ac deliciae numerantur: siquidem nos in morte deserunt, so-
 litaque opera, quæ facimus, nos in aliam vitam comitantur. Id quod serid tandem
 Temporalia cognouerunt reprobis apud inferos. Sapient. 5. Quid nobis, inquit, profuit superbia?
 omnia parui faciendā. aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Transierunt omnia illæ tanquam umbra, & tan-
 Sap 5. 8. quæ nuntius præcurrens, & tanquam nauis, quæ pertransit fluctuantem aquam, cuius, cum
 præterierit, non est vestigium inuenire, neque semita carinae illius in fluctibus: aut auis, quæ trans-
 volat in aere, & cuius nullum inuenitur argumentum itineris illius, sed tantum sonitus alarum
 verberans leuem ventum, & scindens per vim itineris aërem: commotis alis transuolauit, &
 post hoc nullum signum inuenitur itineris illius: aut tanquam sagitta emissæ in locum destinati,
 diuisus aër continuo in se reclusus est, vt ignoretur et transitus illius. Quo loco vide, præsen-
 tis vite, omniumque temporalium inconstantiam, & breuitatem quinque elegā-
 tibus similitudinibus explicari umbrae, veredarij, siue nunciij nauis, auis, & sagit-
 tæ, quæ omnia ita transeunt, vt nullum post se relinquunt impressum vestigium:
 cum tamen opera, quæ facimus, ita permaneant, vt etiam nos in alia vita subse-
 quantur, & comitentur.

Eorundem
 inconstantia
 & breuitas.

Sextò, Obseruandum est in tota hac Ioannis sententia appellari beatos solos
 VII. mortuos, nec tamen omnes, sed eos dumtaxat, qui in Domino moriuntur: nemi-
 nem autem viuètem beatum simpliciter prædicari, quoniam dum quisque uiuit,
 quantumcumque perfectus sit, peruertere potest. Vnde Ecc. 11. dicitur. *Malitia hora*
 Nemo dum oblisionem facit luxuria magna, & in fine hominis denudatio operum illius: ante mortem ne
 Ecc. 11. 2. 9. laudes hominem quemquam, quoniam in filijs suis agnoscitur vir, id est, breuis afflictio
 aduersitatis delet memoriam maximæ voluptatis, & in fine hominis denudatur
 1. Cor 4. 3. opera illius quoad intentionem, quæ sub operibus exterioribus latebat, iuxta il-
 lud 1. ad Cor. 4. Nolite ante tempus iudicare, quoad usque veniat Dominus, qui & illu-
 minabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium: & idcirco ante mor-
 tem ne laudes hominem, Γρατὴ, μὴ μαχαίρῃς, hoc est, beatum ne prædices. Celeber-
 ritura

rum est illud, quod Soloni cum Cræso contigit rogatus enim Solon à Cræso, num aliquem beatiorem se existimaret? respondit beatiorem esse Telum Atheniensem priuatum hominem, qui feliciter obiisset. Iterum rogatus, num quem alium beatiorem se crederet? nominauit duos Græcos fratres Cleotium, ac Bolium iam vita sanctos. Cræsum verò eam ob causam ira percitum huiusmodi responsione sedauit: *Ego, inquit, te Regem potentissimum ingenue fateor, beatum autem nequaquam dixerim, antequam diem claudas.* Quod autem Sapiens præcedentis sententiæ rationem afferens adiungit: *Quoniam in filiis suis agnoscitur vir:* illud significat, qualis quisque in vita fuerit, ex filiorum institutione colligi posse. Postremo, Ex eadem Ioannis sententia colligitur animæ immortalitas: si enim illi mortui, qui in Domino moriuntur, beati, ac felices prædicantur, proculdubio aliquid eorum post mortem remanet, cui felicitas cõueniat: nec enim id, quod nullo pacto existit, beatum censerì potest.

Immortalitas animæ.

COMMENTARIUM TERTIUM EXEGETICUM.

De simili filio hominis sedente super nubem, habente in capite coronam auream, & in manu falcem acutam, qua terram demessuit:

& de alio Angelo habente falcem, qua botros vineæ terræ vindemiauit.

Visio imaginaria describitur, & explicatur.

SECTIO PRIMA.

Ommemorata beatitudine, quam virgines, sanctique omnes consequentur, pœnisque impiorum, qui Antichristo adhaerent, explicatis, agit deinceps Ioannes de die iudicij, quo die & constituta electis præmia, & definita reprobis supplicia tribuentur. Itaque primum narrat vidisse se quendam similem filio hominis, id est, Christum in nube quadam candida tanquã in throno confidentem: venturum enim Christum ad iudicium in nube prænuñciauit Daniel c. 7. *Ecce cum nubibus cæli quasi filius hominis veniebat:* & Apocal. 1. *Ecce venit cū nubibus, & videbit eum omnis oculus.* Addit Ioannes hunc similem filio hominis apparuisse sibi habentem in capite coronam auream, id est, regalem dignitatem: & in manu sua falcem acutam, falcem, inquam, messoriam, vt patet ex sequentibus, id est, iudiciariam potestatem, qua veluti falce demessurus est hominum segete, partim in cœlestia horrea inferendam, partim sempiternis ignibus addicendam. Secundo ait apparuisse vnum Angelum, qui exiuit de templo, & voce magna ad similem filio hominis his verbis clamauit: *Mitte falcem tuam, & metes, quia venit hora, vt metatur, quoniam aruit messis terræ.* Quo loco per templum cælum ipsum, in quo Deus tanquam in sacerrimo, & augustissimo templo colitur, accipiendum est: per Angelum verò clamantem ad Christum, vt mittat falcem in terrã, & metat, representantur beati omnes, qui magna voce, id est, summis votis exoptant, vt dies iudicij adueniat, Christumque continuò orant, vt sinem iam tantam tãtis

Dan. 7. 13.
Apoc. 1. 7.

Iudiciaria Christi potestas falci comparatur.

Iudicij dies votis omnium exoptant beati.